

DATORIA EXTERNĂ A ROMÂNIEI. DE LA CAUZE LA EFECTE

În primăvara lui 1989, românii știau că toate relele cotidianului se datorau plăților datoriei externe. Datoriile făcute de Ceaușescu, spuneau ei pe bună dreptate, căci niciodată public acestea nu fuseseră anunțate: nici de la cine s-au împrumutat bani, nici când și nici în ce scop.

Din păcate, Ceaușescu nu a menționat niciodată cauzele și modul în care statul român a ajuns în situația de a plăti 21 de miliarde de dolari în contul datoriei externe, în aproape 10 ani, din care 7 miliarde de dolari reprezentau dobânzi la creditele contractate.

La începutul anului 1971, Nicolae Ceaușescu a fost nevoit să reducă în mod semnificativ importurile de tehnică de luptă și echipamente militare. Apoi, la nivelul întregii țări au fost adoptate măsuri de limitare a importurilor de utilaje, tehnică și echipamente industriale - în special din Occident.

Deranjat în mod evident de solicitările și insistențele miniștrilor, Nicolae Ceaușescu a declarat, la 6 iulie 1971, în cadrul ședinței Comitetului Executiv al CC al PCR: „Să fie clar că economia nu mai suportă importurile acestea (...) știm bine că stăm rău cu balanța (de plăți externe) și într-adevăr, să introducem lucruri noi, superioare, dar să îmbunătățim balanța, nu să mărim importul ca să o înrăutățim. Aceasta este o concepție inadmisibilă în economie”.

Din păcate, deciziile respective nu au reușit să determine o echilibrare pe termen lung a balanței de plăți externe. Criza economică din România a devenit evidentă spre sfârșitul anului 1978. Totodată, putem afirma că ideea exprimată tranșant de Nicolae Ceaușescu, la 6 iulie 1971, de a se fura și copia utilaje și tehnologii de fabricație străine, s-a aplicat în primul rând în cadrul industriei naționale de apărare. Dovada cea mai elocventă a fost oferită la 5 noiembrie 1973 chiar de Nicolae Ceaușescu: „Trebuie să punem la punct industria aceasta de război, să

putem ieși și la export cu aceste materiale. Trebuie să elaborăm un program cu care să ieșim din orice licență și aprobare de la alții pentru a putea ieși și noi la export. În felul acesta ne vom putea și înnoi, așa cum face toată lumea (...) În al doilea rând, trebuie să ieșim la export și pentru aceasta, în primul rând, trebuie să ieșim din licențele sovietice. Pentru unele din produse să cerem să ridice și embargoul, în afară de țările din NATO”.

Documentele întocmite de autoritățile comuniste de la București relevă și faptul că, la începutul anilor '70, întreprinderile românești au apelat în mod constant la credite bancare pentru a-și îndeplini planurile economice. Din păcate, în condițiile aplicării sistemului de planificare centralizată a economiei, eficiența scăzută înregistrată de unitățile economice românești nu a permis restituirii tuturor fondurilor primite de la bănci și a dobânzilor corespunzătoare. Reluarea proceselor de producție a început să se realizeze din ce în ce mai des printr-un nou apel la creditele bancare. Concomitent, plata unor datorii față de bănci a fost amânată. Iar salariile angajaților au fost plătite de cele mai multe ori fără să se țină cont de rentabilitatea muncii din unitățile respective. Treptat, blocajul economic în care se găseau anumite întreprinderi - care aveau randamente extrem de reduse, dar primeau în continuare credite de la bănci - s-a răspândit. Acesta a afectat atât activitatea de creditare bancară - prin diminuarea resurselor puse la dispoziția întreprinderilor rentabile - cât și unitățile economice rentabile - care depindeau de produsele realizate parțial în întreprinderile cu probleme economice și de creditele acordate de bănci.

În luna martie 1981, generalul Wojciech Jaruzelski a anunțat intrarea Poloniei în incapacitate de plată a ratelor scadente la datoria externă.

(Continuare în pag. a III-a)

În martie 1981, Wojciech Jaruzelski (foto dreapta) a anunțat că Polonia nu mai poate plăti datoria externă. Pentru că România să nu ajungă în aceeași situație, Ceaușescu a decis să ramburseze toate datoriile în avans. FOTO: Arhivele Naționale

JURNALE PERSONALE

6 MARTIE

Lidia a pomenit din întâmplare ziua de 4 martie și abia așa mi-am adus aminte că am uitat, cu două zile în urmă, să-i celebrez (pentru un moment măcar) pe prietenii mei care au pierit la cutremurul din 1977. Am uitat și regret, însă totdeauna îmi dau seama că de puțină vreme și cât de superficial îi păstrăm în memorie pe cei care pleacă dintre noi.

Azi a avut loc înmormântarea „bunicului”. Deși nu s-a putut anunța în ziar data ceremoniei funebre, participarea a fost destul de numeroasă. Vremea frumoasă, ca un semn al îngăduinței cerești pentru bătrân și pentru noi toți.

Victor FELEA,
Jurnalul unui poet lenes. Ianuarie 1955-martie 1993, București, Editura Albatros, 2000, p. 720

Ce-a fost la 6 martie, că parcă era ceva de pomină. Parcă în 1945. Dar tot

CARICATURA ZILEI

acum se sărbătoresc 40 de ani de la începerea colectivizării agriculturii. Mare sărbătoare! / Ce nerușinare! / Fără de mâncare. / Dar plini de urare / Și cu gura mare. / Dar cu capul tare! (Versuri populare). În rest, ore, ore, ore. Din presa noastră multilateral subdezvoltată, desprind „Inalt omagiu”, „Eroul”, „Inalt erou sub flămuri de eroi”, „Străni uniți sub tricolor” (din Convorbiri literare, nr. 2/1989), „Inaltă prețuire, vie recunoștință”, „Cald și vibrant omagiu”, „O concepție profund științifică (a Lui, n.m.) privind strategia dezvoltării economico-sociale în România” („Ateneu”). Ca să nu mai vorbim de „Săptămâna”, „Astra”, „Luceafărul”. Vine Mădălina și conlucrează două ore. Apoi, la Radio. România invită experți ai Comisiei ONU pentru drepturile omului să se convingă de faptul că la noi este formidabil, umblă câinii cu covrigi în coadă. După 24 de ore își retrage invitația! Cinci țări occidentale plus Ungaria cer, la Geneva, să se instituie totuși o comisie care să cerceteze dezastrul din România.

(Continuare în pag. a II-a)

JURNALUL OMULUI SIMPLU

Bătaie pe lapte și amor în tramvai

Cristi Ciobanu (38 de ani) își amintește un moment din perioada studenției petrecute în Iași, despre oraș, despre ce făceau și cum arătau oamenii în primele luni ale anului 1989. Tramvaie aglomerate, certuri și imbrânceli la rândurile făcute de populație pentru procurarea produselor alimentare „de bază”, la lapte, de exemplu. În cămine: bișniț cu blugi și țigări - astăzi produse atât de obișnuite. Proiecții de filme porno în sălile de lectură. Și mult avânt revoluționar. „Nu aveam nici

un chef să merg la cursuri. Aveam însă ore în Copou și aveam o șansă să scap. Acolo nu puteam ajunge decât cu unul dintre mijloacele de transport în comun puse la dispoziția studenților de rând, pentru 1,25 lei călătoria, de autoritățile comuniste. Am plecat de dimineață, agale, spre stația de tramvai, cu speranța că, din cauza aglomerației, să nu încap în bou-vagonul dublu, lung. Și să rămân liber în orașul prizonier. Prizonier al „celui mai bun regim politic pe care l-a dat omenirea vre-

odată”. Așa auzisem la radio, așa răceau „goarneau” de partid și de stat, dar cine-i credea... Mie îmi plăcea însă să ascult la aparatul meu Gloria de ultimă generație, făcut la Tehnoton, emisiunile SF de la „Radio 3 Tineret” după Revoluție. Îmi plăcea și vocea lui Eugen Cristea și a soției sale, Cristina Deleanu. Nu-i știam prea bine chipul lui Eugen. După marea schimbare din 1989 mi-a părut puțin antipatic.

(Continuare în pag. a II-a)

ISTORII INTERZISE

„PRIETENUL GROZA”

De la Europa Liberă și din istoria șoptită se aflase de întâlnirea cu scânteii dintre Regele Mihai și adjunctul ministrului de Externe al URSS, A. I. Vișinski. Invocând spiritul înțelegerilor de la Yalta, regele și-a exprimat dezacordul asupra „Guvernului Groza”, „Yalta sunt eu”, s-a mândrit demnitarul sovietic izbind cu pumnul în masă. Cu trântitul ușii a asigurat stabilitatea „Guvernului Groza”.

Cum intrase Petru Groza în grația lui Stalin, ce biografie avea primul ministru român „democrat”, de ce-l numiseră „tovarăș de drum” și „burghez roșu”, sau cum se „alesese” guvernul, de largă concentrare democratică” din martie 1945, erau întrebări care nu se puteau rosti.

În 1945, premierul Guvernului care-a bătut pilonii regimului comunist avea 61 de ani. Și un trecut marcat de istoria Transilvaniei. Fiu de preot român ortodox din țara Hațegului, Petru Groza (1884-1958) urmasse școala profesională evreiască, colegiu evanghelic maghiar și învățase ca bursier al Fundației „Gojdu” la Budapesta. În interdicția aplicată românilor de a studia în afara Ungariei, a

ajuns la Viena cu titlu de excepție. Potrivnic declarat al „șovinismului”, i-a scandalizat pe politicienii de pe ambele versante ale Carpaților.

La 1 decembrie 1918, la Alba Iulia, Groza fusese primul orator care a anunțat mulțimii Unirea. Întrerupsese impetuos dezbaterile „corifeilor ardeleni” despre viitorul statut al

Transilvaniei. L-a sfidat și pe Maniu, care pleda autonomia administrativă a provinciei (cel puțin zece ani, până când Vechiul Regat mai recuperează din „inapoiere”). A fost, la 35 de ani, și cel mai tânăr ministru din primul guvern al României Mari.

(Continuare în pag. a II-a)

La 6 martie se împlinseau 44 de ani de când Petru Groza (al doilea din stânga), zis „burghezul roșu” din cauza preocupărilor sale excentrice, devenise prim-ministru. FOTO: Editura Compania

JURNALUL ZILEI

Despre semnificația istorică a zilei de 6 martie mai știau în 1989 doar specialiștii. Cu numele lui Petru Groza, eroului acelei zile, fuseseră botezate străzi și chiar un oraș din Ardeal. Nicolae Ceaușescu primea un jurnalist trimis de un cotidian și făcea urări poporului ghanез, cu ocazia zilei naționale a nuntitei republicii africane.

6 martie 1945, marcat discret

„6 martie 1945-6 martie 1989. Glorioasă pagină din istoria poporului român pe drumul transformării revolu-

ționare a societății, a fărâșirii orânduirii socialiste”, titra Informația Bucureștilui, ziar al Comitetului Municipal București al PCR și al Consiliului Popular al Municipiului București, devenit, după decembrie 1989, Libertatea. Cei 44 de ani scurși de la instalarea Guvernului Petru Groza n-au trezit cine știe ce interes în 1989. Știința n-a pomenit nimic. România liberă publică pe prima pagină un articol împănat cu citate din „tovarășul”, Informația Bucureștilui a acordat evenimentului spațiu în pagina a doua.

(Continuare în pag. a III-a)

Călinescu, „motorul” grupului de la Iași

Profesorul ieșean Alexandru Călinescu făcea parte din „Grupul de la Iași”, grup vânat de securiști pentru atitudinea de frondă a membrilor săi față de regimul comunist, începând cu „fitelele” lor editoriale strecurate la cunoscuta revistă Dialog, unul dintre stindardele unei elegante și voalate lupte anti-comuniste, și până la publicarea unor texte interzise, scrisori sau interviuri acordate unor jurnaliști occidentali, care cu greu, șicanați, reușeau să-i întâlnească în 1989. Personalitățile culturale ieșene cuprinse în acest grup, în special Liviu Căneopol, Dan Petrescu și Alexandru Călinescu, aveau deseori, în special în ultimul an al dictaturii comuniste, legături cu cadrele didactice, dar mai ales cu jurnaliștii străini, în special francezi. Călinescu activând pe atunci la catedra de limbi străine de la Universitatea „Al. I. Cuza”. În primăvara și vara lui 1989, interviurile lor cu jurnaliștii străini erau amintite de Europa Liberă. Călinescu își amintește de un episod petrecut în vara anului 1989, când un francez important a fost bruscat, chiar agresat de agenții Securității, pentru a nu se putea întâlni cu el, profesorul urmând să-i acorde un interviu. Francezul a reușit totuși în cele din urmă să îi ia un interviu lui Dan Petrescu, iar vorbele acestuia au stăruit, de asemenea, ecouri în media internațională.

Omul din umbră

Referindu-se la grupul intelectualilor ieșeni, Petrescu spune: „El a fost motorul, unul dintre oamenii de bază ai grupului. Alexandru Călinescu era

La începutul lui '89, pentru unii ieșeni orașul lor nu mai era „dulcele târg”, ci un oraș sinistru și sufocant.

omul din umbră, cel care ne asigura comunicarea”, povestește Dan Petrescu. Prin lectorii străini, Călinescu se străduia să trimită la Europa Liberă texte interzise în țara ale unor scriitori și luări de poziție față de tarele regimului comunist. Un episod foarte important în ce privește atitudinea profesorului față de regim este cel din 1988, când Alexandru Călinescu a mers la București pentru a întâmpina o echipă de ziaristi de la TV France 2, sosită în țară pentru a filma demolarile făcute de Ceaușescu în Capitală, acțiuni situate în prelungirea unui plan de sistematizare care a afectat atât zona urbană, cât mai ales mediul rural, tradițional, al satului, al spațiului românesc în general. Pleacăți într-o

mașină conspirativă pe străzi, chipurile într-un tur de vizită, ziaristii au fost descoperiți de securiști și li s-a confiscat o parte din aparatură și film, însă cele care au rămas s-au constituit în „primele și printre puținele mărturii despre demolarile din România”. Alexandru Călinescu i-a pilotat pe ziaristi prin oraș și tot el a fost acela care l-a condus pe ziaristul de la Liberation, Gilles Schiller, la Dan Petrescu. Acesta a acordat un acid interviu care avea să apară chiar de ziua lui Ceaușescu... În ce privește aventura intelectuală de la Dialog și lupta anticomunistă, la început era un fel de joacă cu cenzura comunistă.

(Continuare în pag. a II-a)

CALENDAR

6 martie (luni)

Soarele a răsărit la 6:45, a apus la 18:10

Luna a răsărit la 6:04, a apus la 16:40

Sărbătoare creștină:

Sfinții 42 de Mucenici din Amoreea; Sfântul Mucenic Eufrosin

S-a întâmplat la
6 martie 1989

• Românul Sorin Babii a obținut 686,4 puncte la proba de pistol 10 m din cadrul Campionatului European

de Tir de la Copenhaga, rezultat care i-a adus mult-răvnita medalie de aur.

• Președintele României, Nicolae Ceaușescu, a primit vizita unui ziarist. Nu este vorba despre un redactor obișnuit al Științei, ci despre redactorul șef al cotidianului egiptean Al-Messa, căruia Ceaușescu i-a acordat un interviu, în care a vorbit despre România, despre situația internă și despre relațiile statului român cu țările prietene. Interviul a fost preluat, în mod obișnuit, și de oficiul PCR, în care românii l-au putut citi abia după câteva zile.

• La încheierea lucrărilor primei sesiuni a Comisiei mixte albanogrești pentru cooperare economică, industrială, tehnică și științifică, la

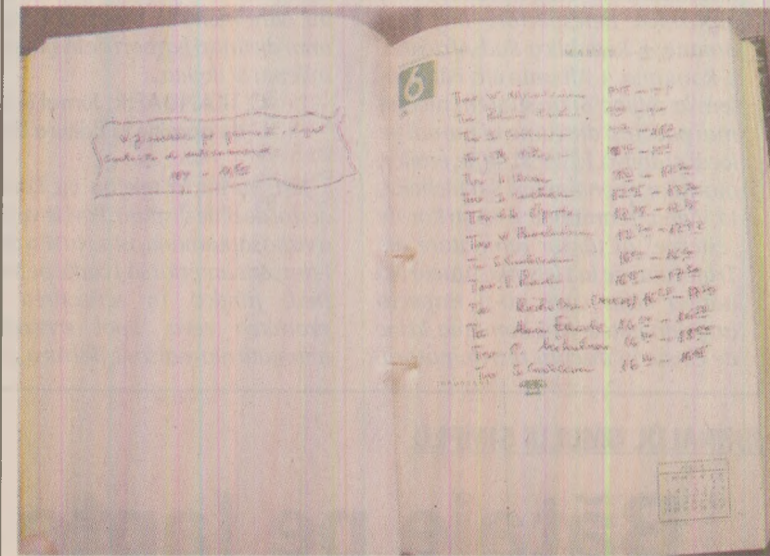
Tirana a fost semnat un protocol. Documentul prevedea extinderea în continuare a schimburilor comerciale dintre cele două țări, prin acțiuni de cooperare în domeniile construcțiilor mecanice, industriei ușoare și alimentare, agriculturii, precum și în alte ramuri.

• Pentagonul a anunțat că începe modernizarea și extinderea poligonului destinat testării armamentelor chimice, situat în partea de nord-vest a statului Utah. Pentru modernizarea poligonului, construit încă din 1952, au fost alocate peste 5 milioane de dolari.

• A murit istoricul Vasile Netea (n. febr. 1912)

Ramona VINTILĂ

AGENDA ELENEI CEAUȘESCU

Vasile Nicolciou a ieșit, lăsând-o să intre pe Poliana Cristescu. Dacă pentru șeful Protocolului de Stat fuseseră de-ajuns câteva minute (8:55-9:01), cu fosta ei noră, Elena Ceaușescu petrece o jumătate de oră.

După o pauză de 20 de minute (a citit rapoarte, a fost în biroul „Tovarășului”?), l-a chemat pe șeful Cancelariei CC. Prima dată, căci în acea zi Silviu Curticeanu va fi solicitat de încă trei ori. Cel mai mult a fost reținut la Cabinetul 2 în 6 martie 1989 Ion Radu, component al secretariatului CC al PCR (16:15-17:30). Nu pe linie de partid fusese însă întrevăderea, ci „pe linia atribuțiilor de stat”. Radu era din toamna lui 1988 viceprim-ministru al Guvernului și președinte al Consiliului de conducere a activității din ramurile construcției de mașini și metalurgie. La concluzii, a fost apelat pe telefon cinci minute și Eugeniu Rădulescu, noul ministru al Industriei Construcțiilor de Mașini (promovat din adjunct la începutul lui februarie). Înainte de prânz, „pe pasarelă” fuseseră menționate vizionarea și raportul construcției

de autocamioane (11:10-11:50).

Cu acel Radu - din prestația căruia istoria n-a avut ceva de reținut - Elena Ceaușescu putea aborda, în acel moment, diverse actualități. Ion Radu (specialist în foraj și extracție de petrol) ocupa și funcții de membru în comisile naționale create în mai 1988 pentru: organizarea și modernizarea proceselor de producție și valorificarea superioară a materiilor prime și materialelor; optimizarea transporturilor; sistematizarea teritoriului și a localităților; perfecționarea organizării și conducerii agriculturii.

Ca Ion Radu, din înălțimea ierarhiei partidului până la organizația de bază, în numele democrației și autogestunii, toți activiștii erau distribuiți în mulțimi de comitee și comisii pentru organizare și control. Așa vedea Ceaușescu că, înaintea reformistului Gorbaciov, se adaptează la sursa de apă vie a învățăturilor leniniste.

Celalți vizitatori ai Cabinetul 2 din acea zi făceau parte din cotidianul ei birocratic.

Lavinia BÊTEA

CĂLINESCU, „MOTORUL” GRUPULUI DE LA IAȘI

(Urmare din pag. 1)

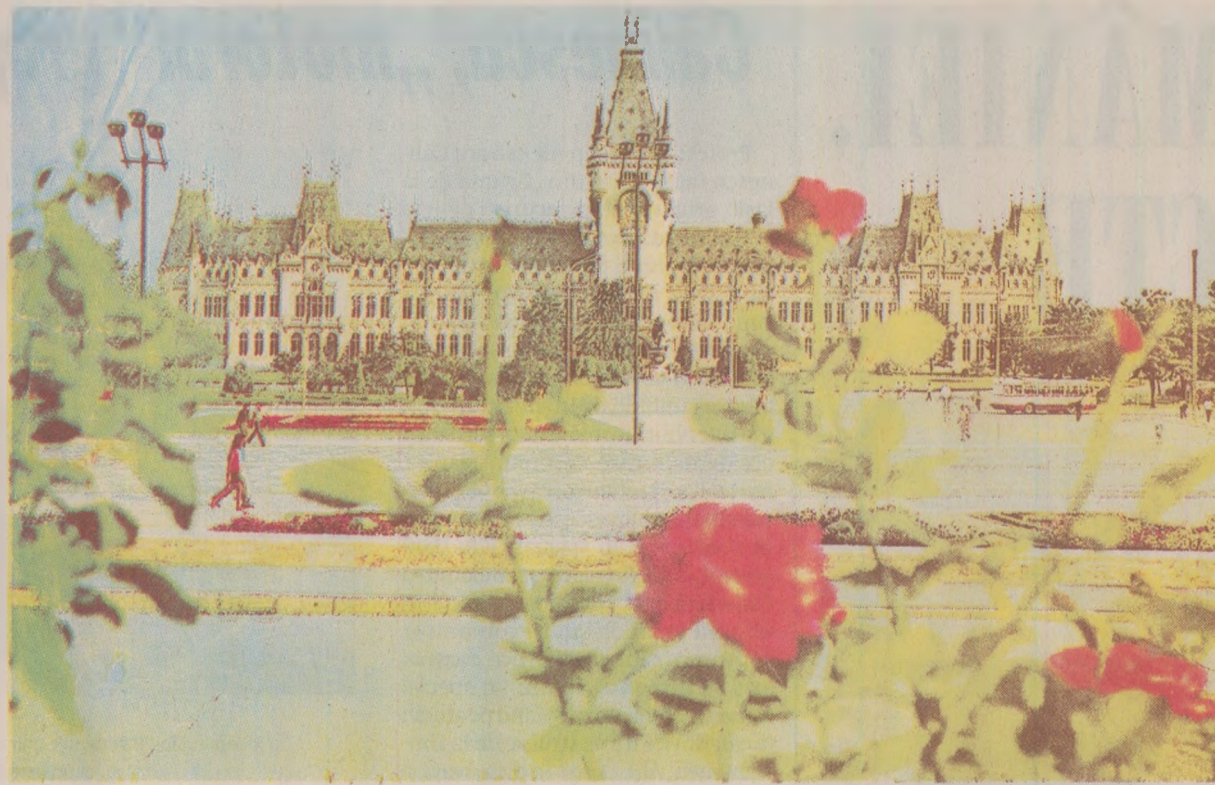
„Mai scăpam printră rânduri câte un scriitor fugit. Cuvinte deprimate cum ar fi ca foame, ger, frig trebuiau înlocuite. De asemenea, Ceaușescu nu trebuia despărțit în silabe – acestea erau câteva dintre regulile impuse de comuniști și combătute de cei de la Dialog prin diferite subtilități.

Începutul prigoanei

Alexandru Călinescu, directorul revistei Dialog, a fost înlocuit în 1983 de Andrei Hoisie. În urma intervenției brutale a Securității în rândul colaboratorilor revistei, au fost efectuate percheziții și confiscări. Misiunea fusese coordonată de însuși ministrul de Interne, Tudor Postelnicu. La 18 mai 1983 au fost luați la rost de Securitate, pentru că citeau cărți străine și strecurau în revistă idei periculoase pentru regim. Grupul de la Iași s-a remarcat prin radicalismul mesajului și prin încercările de a conecta mișcarea disidentă de la Iași la cea din Europa de Est. Casele au fost înțoarse pe dos în căutarea „proberilor incriminatoare”. Li s-a confiscat tot ceea ce s-a găsit pentru urechile anchetatorilor.

Iașiul anului 1989

„La începutul lui 1989, Iașiul era sinistru, era o atmosferă sufocantă, de un conformism total, și singurele zone în care mă simțeam în largul meu erau acelea în care îl puteam frecventa pe Dan Petrescu. Luca Pitu și alții câțiva puțini intelectuali nonconformiști și deja aflați în vizorul Securității. Nonconformiști în ce sens? În toate sensurile, și din punct de vedere intelectual, și prin lucrurile pe care le scriam, prin tinut, dacă vreți, prin atitudine și prin modul de a percepe realitatea inconjurătoare. Ne întâlneam la mine acasă, la facultate, purtam discuții, puneam țara la cale. Comentam. Eram la curent în detaliu cu ce se întâmpla în lume, că ascultam Europa Liberă și urmăream cu sufletul la gură, știam ce se întâmpla în celelalte țări și vedeam semne, eu, cel puțin, ale prăbușirii sistemului. Și ascultam și Vocea Americii. Însă, prin forța lucrurilor, erai obligat să abordezi o anumită mască și, pe de altă parte, gândeați cu totul altfel, iar acest lucru îți crea o ruptură interioară. În lumea în care trăiai era schizofrenică, fracturată, oamenii una spuneau și alta gândeau. Era foarte trist, era o lume tristă. Se vedea cu ochiul liber că regimul agonizează, erau patrule mixte pe toate străzile formate din militieni și din membri ai găzilor patriotice,

Grupul de intelectuali din capitala culturală a României a încercat să conecteze mișcarea disidentă ieșeană cu cea din Europa de Est

era o atmosferă milităroasă, cazonă. E ciudat că nu se găsea nici un nebulon care să facă urât pe străzi, nu se găseau, din păcate, astfel de oameni. Îmi amintesc că era o inscripție făcută de cineva, nu au reușit să o ștergă cu totul. Pe zidul unei case din fața Poștei scria «Jos Ceaușescu, jos dictatorul!», ceva de genul ăsta, în toamna lui '89. M-am frapat, se distinge foarte clar, era un act de eroism. La Iași, singura gură de aer occidental o constituiau discuțiile cu lectorii francezi de la Universitatea. Era o lume cenușie, nu aveai de ce să zămbiești când mergeai la rând la lapte de dimineață și nu găseai mai nimic, oamenii erau îmbrăcați cenușii, uniform, erau încruntați, nu zămbeau. Grupul de la Iași a luat ființă practic cu intrarea în forță a Securității peste cei de la revista Dialog. Din documentele care mi-au parvenit, și care sunt emanații ale Securității, apare limpede ideea că eram un fel de lider zonal care dispune de autoritate și serveste de exemplu negativ pentru tinerii din jurul Dialogului. Revista reprezenta o formă de refuz, Dialogul era o formă de rezistență prin cultură, era iluzia rezistenței prin cultură, prin faptul că încercam să eliminăm serviciile politice, aproape tot ce însemna concesiile unui astfel de regim. Uneori reușeam, alteori mai puțin, dar încercam să ne păstrăm această independență culturală. Însă acest lucru nu a trecut neobservat și nici nepedepsit.”

„Am stat la rând la ulei, la lapte, îmi aduc aminte că mă duceam pe Inde-

pendenței, era acolo un magazin în fața la UMF, cu lactate, Miorița, acum e sediu de bancă. Se dădea lapte și, dacă aveai noroc, iaurt. Era, de asemenea, un magazin, Central, pe Ștefan cel Mare, unde băga în spate pachete de unt. Și de la Hală, în vecinătatea căreia locuim, luam rația de mezel și pe cea de carne, o porție mică de carne grasă. Era pierdere de timp, exista iluzia că încropești ceva de mâncare. Dar aveam doi copii de hrănit, o familie. Mai după-amiază de la restaurant, eram în relații foarte bune cu unul dintre responsabili de la Restaurantul Dunărea, de la parterul blocului în care locuim, și îl imi mai dădea din când în când câte un pui, la preț de restaurant evident, dar, la un moment dat, în '89, nici el nu mai putea să îmi dea, pentru că primea foarte puțin. Sau deloc. Odată, soția mea a cumpărat niște carne de miel pe care a găsit-o fără să stea la coadă la Hală și, când a gătit-o, miroase îngrozitor. A întrebat pe cineva și i s-a spus că erau niște miei care fuseseră înecați cu ocazia unei inundații. A aruncat totul. Era absolut sinistru: pâinea era tare ca piatra, cafea mai bună nu găseam. Cine n-are memorie și cine nu-și aduce aminte de lucrurile acestea fie este un infirm suflătește, fie un inconștient care face mai mult rău, care incurajează un soi de nostalgie pentru o epocă, pentru niște ani absolut îngrozitori. Însă românul uită repede, oamenii care stăteau la coadă deveneau niște animale, se imbrânceau, se împingeau, erau niște fiare.

Existau, din fericire, și rânduri la cărți, care se mai vindeau și la pachet, dar cele introduse fraudulos – fie de literatură tehnică, fie politice, fie cu Ceaușescu – erau imediat aruncate la coș.

Distracție cu „cincinalul în patru ani și jumătate”

Profesorul Călinescu era recunoscut de prietenii săi și ca suflet al petrecerilor pe care le dădeau și la care venea invariabil cu plăcă pe care era cântecul „Cincinalul în patru ani și jumătate”, pe care o repetau ostentativ toată noaptea, după ce se binedispuneau cu câte un pahar de vin. „Asta era la petreceri, era un cântec interpretat de Ion Bogza, se pare, un cântec foarte nostim, cu versuri patriotice, nu știu de cine erau versurile, era un cântec mobilizator de un ridicol enorm. După ce băusem o cantitate oarecare de vin, îl puneam spre sfârșitul petrecerii. Erau gesturi de fronda care aveau șarmul lor. Un prieten are și acum cântecul, cu versurile binecunoscute și ritmul îl ducea, la un moment dat se spunea: hei, hei, hei! Devenise un ritual, ne defulam și noi, îl dădeam uneori și tare. Au venit o dată și vecinii să protesteze că era cam tare, mai săream și noi peste cal. Erau jocuri de a v-ați ascunseala cu Securitatea, era deconectat până la un punct.”

Cristinel C. POPA

ARTICOLUL ZILEI

La catedră – Elixir de tinerețe

Uneori, uniforme sunt prea mari. Siluete mărunte, cu stângăcii de Charlot, participă la o necentenită mișcare browniană, fără scop și fără altă cauză decât temperatura foarte vie a vieții lor tinere. Bobocii. Tuși proaspăt sau cu fundițe ochioase și bentițe care nu se pot creștea mai mult de o clipă, alunecând dinos pe frunte sau pe umeri, Bobocii. Fără dinți sau cu dinți nou-nouți, cu ghiozdane colorate și tanțose, cu șortulețe boțite (fiindcă nu e luni și fiindcă e ora prânzului și patru ceasuri s-au tot foit în bancă). Așteaptă cuminiți – dar mișcători! – în rând, să plece acasă. Nu par deloc obosiți. Numai degetele au muncit din greu și acum sunt albastre, roșii, verzi, după cum a fost și tema sau desenul la care au trudit.

Au scris azi în caiete prima lor compunere. Are abia câteva rânduri, dar nu e mai puțin temeinică. De cum învăță să scrie, școlarii se grăbesc (sau sunt conduși o facă) să-și zidească în amintire prima zi de școală. Pentru că sunt lucruri care nu se uită: prima privire a învățătoarei, timbrul unic al glasului ei, gustul primei recreații, primul rând cu linișoare, prima notă bună, prima notă rea, somnul dulce de dimineață spart de gândul ascuțit: „La școală!” Sunt lucruri care nu se uită. Școlarii pe care-i am în față nu știu încă să exprime toate acestea în literă. Ceea ce nu înseamnă deloc că nu le simt gânduri zăvălind încerte prin căpșoarele lor atente și încordate de curiozitate.

„Copiii trebuie învățați să nu uite. E bagajul lor de emoții, de sensibilitate cu care pornesc mai departe. Prima zi de școală trebuie să fie pentru fiecare copil un talisman ocrotitor pentru mai târziu. Li învăt

intotdeauna, în primele zile, că școala e un palat cu minuni, că abecedarul și matematica sunt cutii cu surprize, că învățătorul e un vrăjitor bun, care știe tot și vede tot printr-un ochi fermecat, care pătrunde prin ziduri și prin timp. Crescând, copiii ies din poveste lin, fără regret, descoperind o realitate la fel de frumoasă.”

Învățătoarea Lucreția Ranga stă astăzi lângă ultima serie de școlari din cariera sa, pe care-i poartă de mână dintre cărți și caiete către viață. A primit diploma de învățător cu 35 de ani în urmă, la Școala normală, cum se numea pe atunci, din Deva. După absolvire, a ales apropierea de copii într-un fel mai aparte: ca redactor al unei publicații pentru pionieri. Cinci ani a bătut țara în lung și-n lat scriind despre copii, despre dascălii lor, adunând pentru sine un mănunchi de modele de viață, de muncă. „Prin iarna lui '54 am plecat în Apuseni, pe urmele unei scrisori colective: câțiva copii dintr-un cătun de moși scriu ziarului despre ce vor ei să facă în viață. Scriau etalând un orizont nebănuit de larg, cu o mare cutezanță și opțiunilor. M-am dus să-i văd. Școala era un fel de cabană în munte, cu două odăi, una sală de clasă, alta, locuința celor doi profesori și totodată cancelaria. Era deja noapte. A intrat o țărăncă. «Sara bună!» Avea în spate un sac. L-a coborât binișor și din el a scos un copil. «No, l-am adus și p-asta. Sara bună!» Și a plecat... M-a urmărit mereu de atunci această scenă, în care cred că am descifrat mai bine decât în orice experiență de mai târziu ce înseamnă menirea de dascăl și cât de aproape este ea de cea de părinte.”

Stă la catedră de treizeci de ani.

Are o tinerețe – a privirii, a ținuței, a zămbetului – care vine dintr-o mare bucurie a sufletului, din dragoste pentru ceea ce face, dintr-o vocație a dăruirii. „Nu mi-a fost niciodată greu să lucrez cu copiii. Nu, n-am obosit. Alături de ei nu există oboseală. Sau, mai bine zis, există, dar ea încetează ca prin farmec în prezența lor.”

Nu demult, s-a schimbât poștașul în cartierul în care locuiește. La începutul toamnei, a sunat deci la ușă un om străin. „Bună ziua, tovarășă învățătoare!” Au unde știa? „Toată vara v-am adus vederi și scrisori de la copii!”

Bucuria se face din asemenea frânturi de frază. Sau poate din floarea cu care vine la ușă un fost absolvent să-i spună că a intrat la facultate. Că s-a căsătorit. Că are un copil. „Astăzi îmi sunt elevi copiii ai foștilor mei elevi. Regăsesc în ei imaginea părinților și asta îmi dă o curioasă senzație că timpul stă pe loc. Hotărât lucru, copiii sunt un elixir de tinerețe!”

Lucreția Ranga a muncit o viață, innobilând cu dragostea și conștiința sa o profesie destinată par-că femeii. A modela, în lutul tandru al ființelor mici, caractere, conștiințe, deprinderi și un mod drept de a vedea lumea și munca – sunt fără îndoială tot atâtea invenții de încredere. Societatea noastră acordă astfel, prin rostul esențial recunoscut învățămintului, domeniului larg al formării oamenilor de mâine, un rol de căpităi femeii însăși, învățătoare, educatoare, profesoară, ea își continuă, pe o altă treaptă a importanței sociale, menirea fundamentală: aceea de mamă.

Tania RADU
Flacăra, nr. 9/1989

ISTORII INTERZISE

„PRIETENUL GROZA”

Înainte de '89, nu se mai spunea că „tovarășul de drum” Petru Groza fusese un om bogat FOTO: Editura Compania

(Urmare din pag. 1)

Atunci, Bucureștiul l-a deziluzionat. După luxul și rafinamentul Budapestei și Vienei, poposise la Capșa, direct din gara Capitalei României Mari. A stărnit râsul și glumele chelnerilor, căci... refuzase să creadă că acela-i vestitul local. „Boiernași fanarioți!” – i-a ironizat pe colegii de parlament care aveau pretenții de aristocrați. I-a criticat și pe ardelenii „descălecați” cu clici de veri și nepoți în politica României.

Dezamăgit, în 1927 s-a retras în „bărlugul” lui din Deva. „Ce să faci... lumea nu vrea să joace după cum fluiet eu, voi juca dară eu după fluietul ei, vorba că «jocul vieții» tot va merge”, îi scrisese Groza în tinerețe fratelui său. Și „jocul vieții” a continuat. Și-a cumpărat moșii, acțiuni, fabrici, bănci, magazine, hoteluri, cinematografe, izvoare de apă minerală, magazine... Din avocat de succes ajunsese om politic și din deputat, a făcut ministru. Avea, am spune azi, calități manageriale (la un moment dat era membru în 45 de consilii de administrație!). „Dacă aș fi trăit în America, așungeam mult mai

departe pe drumul îmbogățirii...”, a oflat el fără regret. Căci creșterea averii nu l-a copleșit, nici nu i-a îngărdit spiritul. „Solidaritatea burgheză a murit”, iar în locul ei va veni „o lume nouă”, unde cetățenii vor fi „tovarăși”, prezisese Groza, într-un interviu din 1931, acordat unui ziar maghiar. „Lumea se avântă în încercări disperate pentru a salva ordine vechi”, și-a notat în jurnalul din 1932. În 1935 a consimținat că românii și vecinii lor se despică „tot mai conturat în două: dreapta și stânga”.

El a ales stânga. Dar fondase „Frontul Plugarilor” ca organizație profesională. În formațiile lui de „plugari” se salutau ca legionarii. „Groza este ceva aparte” – îl caracterizase fruntașul țărănist Ghiță Popp. În reginea Elena l-a plăcut ambiguitatea expresiei. Ca mulți oameni bogați, spre sfârșitul războiului cotiza cu ajutoare financiare la comunitate. Nici măcar după asocierea la putere, lui nu-i ziceau „tovarăș”, ci azi, calități manageriale (la un moment dat era membru în 45 de consilii de administrație!). „Dacă aș fi trăit în America, așungeam mult mai

avutul sărmanilor la indemnul lui Hristos.

„Nu și-a păstrat nimic cu ocazia naționalizării din 1948, cu excepția casei de la Deva”, a povestit liderul comunist Alexandru Bărlădeanu despre unicătatea cazului Groza. „Nu a intervenit cu nimic pentru a fi scutit sau favorizat la naționalizarea! S-a supus ca oricare cetățean. La ieșirea din ședințele Marii Adunări Naționale, unde s-a votat Legea naționalizării, el mi s-a adresat cu următoarea frază: «Bărlădeanu, cred că sunt singurul prim-ministru care a intrat în funcțiune bogat și a ieșit sărac!».”

Cu intuiție bună, renunțase la bogățiile în schimbul penunției. Amintirile celor care l-au cunoscut sunt presărate cu „cucoane” și întâmplări hazoase.

La capătul vieții, a cerut o derogare de la cutumele comuniste ale „prietenilor” – înmormântarea cu ritul religios al Bisericii Ortodoxe și al celorlalte culte recunoscute în țară. „Eu nu știu ce-i acolo sus și vreau să mă asigur jucând și pe culoarea dumneavoastră”, s-ar fi justificat el, după murtăria rabinului Moses Rosen. Lavinia BETEA

JURNALE PERSONALE

(Urmare din pag. 1)

Alții cer, prin diverse căi, să fie lăsați în pace Doina Cornea. S-a făcut și un „clasament” al țârilor cu cea mai groaznică nerespectare a ființei umane. 1. Republica Sud-Africană, 2. România, 3. Albania etc. Păi, suntem la mijloc! Și nu suntem nici cei mai păcătoși din lume, ci numai pe locul al doilea. Halal să ne fie, eroilor, aiurților, mondiallor! S-a încheiat, la Viena, reuniunea miniștrilor de „externe” ai țârilor semnatare ale Tratatului de la Helsinki. Atacuri la adresa celor care nu și respectă angajamentele. Noi, România, la loc de cinste în discuții recriminatorii.

Demonstrații în Polonia și Cehoslovacia. Adam Michnik cuvântăzează. Letonii se agit. Mare tevaruți și cu „Versetele satanice”. Anglia, RFG, Austria își retrag ambasadele, reprezentanții, anulează convenții. Și asta din cauza unor fanatici gen Khomieni, care incită la omor, din cauza unor dictatori barbari de la sfârșit de mileniu al doilea.

C. TRANDAFIR, Jurnal în curs de apariție la Editura Libra.

Ieri, vorbit la telefon cu Corina, destul de bine dispusă. Povl le va face o vizită săptămâna asta. Nu știu de ce. I-am scris anterior să-l caute pe Manfred, fiindcă în scrisoarea lui promitea ceva, apoi scrisoarea anunțată n-a mai sosit, fie că s-a „pier-

dit”, fie că n-a mai scris-o. – Anul fericit! Îmi cad ochii pe o însemnare, Alain a publicat în 1928, anul nasterii mele, Propos sur le Bonheur. Să le recitesc. – Continuat, la Bibliotecă, răsfoirea „Națiunii”, unde dau peste poeme de Radu Petrescu și câteva articole despre Montaigne, Petică, I.C. Săvescu, Barbu Nemețeanu, Traian Demetrescu etc. Un eseu interesant și premonitoriu pentru destinul său viitor: „Filosofia supunerii” („Națiunea”, an II, nr. 277, 24 febr. 1947, p. 2). Versurile sunt foarte frumoase, eseuul și poezia promiteau, prozatorul era încă de taină, în jurnal numai. Dacă aș fi avut „Restituiriile”, merita să scot o ediție din materialele anilor 1945-1947. Interesant de urmărit procesul de „adaptare” și

mimetizare al lui G. Călinescu. Răsfolit? Va fi scos de la catedră, unde nu se va putea întoarce niciodată, contrar legendei pusă în circulație după '65. Oricum, el a încercat la „Națiunea” să reinvie cercul propriu, de la „Jurnalul literar”, căruia i-a adăugat câțiva tineri bucușteni începători, între care și Radu Petrescu. Cine știu dacă, mergând la București atunci, pentru studii, cu mai mult curaj, n-aș fi pătruns în același grup. Dar eu nu citeam, pe atunci, la Oradea, „Națiunea” și politica micilor partide și formațiuni satelite, create ad-hoc, pentru a le sabota pe cele mari, tradiționale; imi era antipatică.

Mircea ZACIU,
Jurnal IV, București, Editura Albatros, 1998, p. 417-418

JURNALUL OMULUI SIMPLU

Bătaie pe lapte și amor în tramvai

(Urmare din pag. 1)

Si oportunist. Era fain când auzeam cum spunea... Asimov, H.G. Wells. Însă cotele de frumusețe erau umbră când începea: «Așa cum stă scris în Directivile Congresului al XII-lea, cercetarea românească în domeniul... Einstein... așa cum sublinia secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu... frații Strugațki, Orson Wells... Cu un comentariu de Alexandru Mironov... Și acum, muzică electronică compusă de frații Nanu... ascultați o melodie pe pe coloana sonoră a filmului...», ba nu, că asta a fost interzis. În orice caz, era Adrian Enescu. Dar oare n-o fi fost și el interzis, din cauza filmului? Noooh!, n-a fost. Să revin la tramvai și la chiulitul meu de la cursul de filosofie. Chiar așa, filosofie la Facultatea de Mecanică. Da, dar era o filosofie împănată cu cunoștințe social-politice, ce știți dumneavoastră... Refugiu era plin cu studenții conștiințioși, treziți încă de dimineață. Pe jos, cioburi de sticlă, foarte multe. Zăceau într-o baltă albă, de la lapte imprăștiat din câteva sticle sparte.

Din 1989, Cristi Ciobanu, student la Iași, își amintește aglomerația din tramvai

mai înainte, fusese bătaie pe sticlele de lapte. Pentru că pensionarii știau că s-a suplimentat numărul de navete cu sticle de lapte pentru studenți, au abandonat alimentarele de cartier pentru a veni în «Tudor studentesc», să se aprovizioneze. Chiar și așa, erau destui studenți conștiințioși care doreau să se alimenteze sănătos, să aibă forță la învățat. Îmi amintesc că

veneau «moșnegii» cu sacoșele din rafie, pline de sticle cu gâtul gros, pentru lapte, și cu borcănașe mici pentru iaurt. Dar să mă întorc iară la tramvai. Cum spuneam, în ciuda faptului că municipalitatea comunistă suplimenta numărul de mijloace de transport în comun, nu era suficient. Studenții circulau uneori pe scări. Asta până în primăvară, când s-a întâmplat

un accident. Dacă încăpeai, stăteai cam o jumătate de oră unul în brațele altuia. Un cuplu care și-ar fi ascuns sentimentele și ar fi estompat transfigurarea fetei ar fi putut face lejer sex dând din coate și strigând. «Dar nu mai împingeți, fraților, domnișoară, un pic mai în față, așa, mai cu forță, mai sus, mai sus, mai încet, of, of, of, așa mai merge». Eu, cel puțin, am surprins un coleg mai nebulon cum ținea mâna în chiloții prieteniei sale. Dar puteai foarte bine, având în vedere că te trezeai atât de dimineață, să mai și ațipești un pic, sprijinit de masa compactă, ca o cutie de stravizii... dormeai în picioare, sprijinit de presiunea celorlăți. Bineînțeles că cine nu avea abonament nu se mai obosea să-și compozete biletul, pentru că oricum controlorii nu aveau nici o sansă să urce. Așa că am abandonat școala în acea dimineață și am pornit aiurea prin oraș. Dacă nu mergeam la băut și aveam bani, căutam să mănânc ceva. Un ceva ce se găsea mai greu. Trufanda. Profiterul cu frișcă adevărată sau o pizza, la singurul restaurant din oraș, din centru, care servea un astfel de sortiment capitalist.”

(a consemnat Cristinel C. POPA)

Datoria externă a României. De la cauze la efecte

(Urmare din pag. 1)

Pentru a evita o situație asemănătoare cu cea din Polonia, Guvernul de la București i-a rugat, la 3 noiembrie 1981, pe principalii săi creditori să accepte o amânare cu până la șase luni a plăților scadente la împrumuturile externe contractate de România - în condițiile în care băncile occidentale refuzau să acorde noi credite guvernului de la București. Anunțul respectiv a determinat intervenția reprezentanților Fondului Monetar Internațional. Aceștia au rugat insistent Guvernul de la București să poarte de îndată discuții cu principalii creditori străini în vederea reevalonării datoriei externe a țării. Datorie care se cifra la sfârșitul anului 1981 la 11,4 miliarde de dolari. Nicolae Ceaușescu a acceptat sfatul respectiv. În consecință, la începutul lunii ianuarie 1982 au sosit la București reprezentanții a nouă bănci occidentale. Negocierile dintre cele două părți s-au purtat până la 29 ianuarie 1982. S-au soldat cu amânarea cu 18 luni a achitării a 4 miliarde de dolari, această sumă constituind doar o parte din datoria externă a României.

La 28 iulie 1982, negocierile „Clubului de la Paris” (care reprezentau 15 state creditoare) au acceptat să amâne cu trei ani achitarea a 80% din ratele scadente, neplătite de România în 1981 și 1982 - cca. 400 milioane de dolari (bani primiți în urma încheierii unor acorduri de împrumut pe termen mediu și lung). Potrivit celor convenite, în martie 1983 Guvernul român urma să achite 20% din suma datorităilor scadente în anul 1981. Restul sumelor datorate urmau să fie achitate în șapte tranșe bianuale, începând din anul 1985. La 7 decembrie 1982, autoritățile române au finalizat negocierile și cu reprezentanții unor bănci comerciale și furnizori comerciali, pentru reevalonarea scadențelor de plată ale României față de aceștia (1,7 miliarde de dolari). Formula acceptată era cea agreată în vara aceluiași an de „Clubul de la Paris”.

Ca urmare a reducerii semnificative a deficitului comercial al Ro-

Ideea lui Ceaușescu, de a se fura și copia utilaje și tehnologii de fabricație străine, și-a găsit aplicarea mai ales în industria de apărare FOTO: Arhivele Naționale

mâniei în anii 1981-1982, Nicolae Ceaușescu a propus, în ianuarie 1983, atât reprezentanților „Clubului de la Paris”, cât și creditorilor comerciali (circa 200 de bănci comerciale) modificarea graficului de eșalonare a datoriei externe a României, în

sensul restituirii accelerate și în totalitate a acesteia. Datorită apariției unui excedent important în balanța de plăți externe a țării în anii 1982-1983, Nicolae Ceaușescu a decis în februarie 1984 ca România să nu mai primească ultima tranșă

de împrumut din cadrul acordului stand-by încheiat cu FMI și să achite în mod accelerat o parte din datoria externă a României.

Măsurile adoptate de Nicolae Ceaușescu la începutul anilor '80, de restrângere masivă a creditelor ex-

terne ale României și de achitare anticipată a datoriei externe a țării, au limitat și mai mult posibilitățile unităților economice rentabile de a-și relua ciclurile de producție. Totodată, sistemul bancar din România a fost afectat de restrângerea activităților de creditare, desfășurate sub supravegherea Băncii Naționale a României. Astfel s-a agravat criza economiei românești.

Prin promovarea industrializării forțate a României, Nicolae Ceaușescu a încercat să atingă un scop bine definit. A eșuat însă în tentativa sa de a crea a statului comunist independent, care să aibă la dispoziție o economie puternică. Când a observat că România a intrat într-o criză economică majoră, Nicolae Ceaușescu a apelat mai ales la aparatul de propagandă al PCR, pe care îl avea la dispoziție. Prin acesta voia să mobilizeze toate resursele națiunii române, în scopul rezolvării problemelor generate de criza respectivă. Totodată, la începutul anilor '80 au fost impuse restricții la consumul produselor agro-alimentare din comerțul de stat, la achiziționarea unor bunuri de strictă necesitate și a o serie de servicii. Efectele acestor decizii au provocat nemulțumirea populației - cu efecte negative asupra productivității muncii. Totodată, s-a acutizat penuria de produse alimentare și bunuri de folosință îndelungată de pe piață. În unele cazuri, restricțiile au determinat populația României să cumpere mai multe produse decât strictul necesar în scopul stocării lor pentru „zile negre” sau în scopul vânzării acestora cu un preț mai mare, pe „piața neagră”.

Responsabilitatea pentru eșecul dezvoltării economice a României din anii '70-'80, precum și pentru perpetuarea crizei politice și economice din România în anii '80 revine atât lui Nicolae Ceaușescu, cât și celor care s-au aflat în preajma acestuia și care s-au mulțumit cu privilegiile de care beneficiau, ca urmare a deținerii unor poziții importante în nomenclatura Partidului Comunist Român.

Dr. col. dr. Petre OPRIS

JURNALUL ZILEI

(Urmare din pag. 1)

N-a fost nici un simpozion, nici o masă rotundă, nici vreo întrunire a „oamenilor muncii”.

Căminele Facultății de Drept

În folclorul bucureștean, „6 martie” desemna... căminele Universității din curtea Facultății de Drept. Într-un efort de simplificare, temporarele adăposturi preluaseră numele bulevardului din vecinătate. Ar fi trebuit să amintească de acel moment istoric străzile și bulevardele botezate prețutindeni în țară „Petru Groza”, după numele premierului instalat în fruntea Guvernului la 6 martie 1945. În Bucureștiul anului 1989, bulevardul Dr. Petru Groza trecea prin fața Facultății de Medicină (actualul Bulevard al Eroilor Sanitari). Până în 1996, localitatea Ștei din județul Bihor a purtat numele premierului procomunist.

Ceaușescu, în presa egipteană

Opiniile lui Nicolae Ceaușescu interesau din nou pe ziaristi. În cursul zilei, șeful statului român îl primea pe Samir Ragab, redactor-șef al ziarului Al-Messa din Egipt. Cu acest prilej, consemna Șteiea, tovarășul Nicolae Ceaușescu a acordat un interviu cotidianului egiptean de limbă arabă.

Urări de bine poporului ghanez

La 6 martie, Republica Ghana sărbătorea ziua națională. Cu acest prilej, Nicolae Ceaușescu adresa clasică telegramă de felicitare domnului Jerry John Rawlings, șeful statului, președintele Consiliului Național Provizoriu de Apărare. „Cea de-a 32-a aniversare a proclamării independenței Republicii Ghana”, scria Ceaușescu, „imi oferă plăcutul prilej de a vă adresa cele mai calde felicitări și sincere urări de sănătate și fericire personală, de pace, progres și prosperitate poporului ghanez prieten. Am convingerea că, pe baza înțelegerilor pe care le-am stabilit împreună, relațiile de prietenie și colaborare statornice între țările noastre vor cunoaște o dezvoltare continuă, spre binele popoarelor române și ghanee, al căreia păcii, înțelegerii și colaborării internaționale.”

Din Viena, Dumitru Tinu transmite

La Viena, începea reuniunea miniștrilor Afacerilor Externe, prilejuită de începerea negocierilor „asupra forțelor armate convenționale din Europa și a unei noi runde de convorbiri pentru adoptarea de măsuri pentru sporirea încrederii și securității pe continent”. Punctul de vedere românesc era susținut de ministrul de Externe Ion Totu. „Sub semnul răs-

punderii pentru securitatea și pacea în Europa”, și-a intitulat corespondența din capitala Habsburgilor Dumitru Tinu, trimisul ziarului „Șteiea”. „De un larg ecou s-a bucurat hotărârea adoptată în noiembrie 1988, scria acesta, la inițiativa tovarășului Nicolae Ceaușescu, de a se trece la reducerea unilaterală, cu 5-10 la sută a armamentelor, efectivelor și cheltuielilor militare. În același spirit, țara noastră se pronunță, de asemenea, pentru aprofundarea încrederii între statele europene, cu convingerea că progresele în această direcție vor facilita obținerea de rezultate în domeniul reducerii forțelor armate și armamentelor convenționale, soluționarea altor probleme de dezarmare, care, la rândul lor, ar crea condiții pentru întărirea încrederii și securității.”

La al XIV-lea Congres. În India

La Calcutta începea al XIV-lea Congres al Partidului Comunist din India. Conform agenției de presă indiene citată de Agerpres, la lucrări participau peste 1.200 delegați aleși de organizațiile de partid din subcontinentul indian. A luat loc în sală și Mihai Gere, trimisul Partidului Comunist Român, șef de Secție la CC al PCR. În 1989, Gere a fost încondeiat de colegii de la Secția Cadre, după cum urmează: „Cumnațiu său - fratele soției - Bodor Pal este plecat din țară în Ungaria, are o atitudine naționalist-irendentistă și acționează ostil împotriva R.S. României. Mențin relații. Gere este în anturajul unor elemente care fac obiectul activității speciale. La activitățile oficiale manifestă rețineri, iar în relațiile cu unele elemente ostile nu adoptă o poziție fermă”.

„Să nu uităm să iubim trandafirii”

La ora 19:00, la cererea publicului, Studioul Radioteleviziunii a reprogramat concertul de române și melodii de neuitat. „Să nu uităm să iubim trandafirii”. Făcuseră, probabil, o puternică impresie melomanilor Dorina Drăghici, Gică Petrescu, Lucia Țibuleac, Florin Georgescu, Nicolae Nițescu, Eva Kiss, Maria Dragomiroiu.

Premieră cu studenții de la Conservator

Tot la ora 19:00, în studioul Conservatorului „Ciprian Porumbescu” din Strada Știrbei Vodă nr. 33, era programată premiera unei comedii „Conu' Leonida față cu reacțiunea”, de Matei Socor, inspirată din farsa lui I.L. Caragiale. În regia lui A. Ionescu Arbore și sub conducerea muzicală a lui Aurel Niculescu, personajele au fost interpretate de studenții Ruxandra Donose (anul VI la clasa îndrumată de Georgeta Stoleriu), Gladiola Nițulescu (anul VI, clasa Arta Florescu) și Mihaela Lamatic, student la Conservator în anul al V-lea.

Cristina DIAC

Cu ocazia zilei naționale a Republicii Ghana, Ceaușescu a trimis o telegramă de felicitare lui Jerry John Rawlings, șeful statului african FOTO: REUTERS

RADIOGRAFII CULINARE

Contrabandă cu cuș-cuș și condimente

Pe Angela nu o mai văzusem de mulți, foarte mulți ani. Pe vremuri eram prietenă cu sora ei mai mare, iar după terminarea liceului ele au plecat cu părinții undeva în Moldova, iar de atunci nu am mai știut nimic de ele până mai deunăzi. Plecam de la serviciu și am întâlnit-o pe Angela în autobuzul 783, ea venea de la aeroport, iar eu plecam acasă. Pupături, ce faci fată? Unde ai dispărut? Acum că ne-am întâlnit după atâta timp hai să bem o cafea. Timp avea, trenul cu care trebuia să ajungă la Comănești pleca din gară abia peste două ore, așa că am coborât în Piața Romană și am intrat într-o cafea ca să depănăm amintiri demult uitate: despre ea, despre sora ei și despre prietenii noștri comuni. În fața unei cafele care mirosea îmbietor, Angelica a început să-mi povestească de viața ei de acum, de copii, de soț, de traiul de „afară”, și de cel din studenție, de colegii străini pe care-i cunoscuse în căminul facultății, de micul „trafic” pe care îl făceau aceștia cu... condimente. Mi-am ciuit urechile și am ascultat povestea cardamonului și a cuș-cușului.

Angela era, în 1989, studentă la limbi străine la Bacău și locuia în căminul studențesc: „Iți aduci aminte cât de ținute «din scurt» eram? - îmi spune ea -, iar când am intrat la facultate le-am spus alor mei că voi sta la cămin împreună cu cei de vârsta mea.” Iși aduce aminte cu plăcere de perioada aceea frumoasă din viața ei. „În căminul unde locuim noi stăteau și studenții străini care veneau la studii în România și care trebuiau să învețe limba. Durata cursurilor de însușire a limbii române era de șase luni, după care ei plecau la facultățile la care dăduseră examen din București, Iași, Timișoara etc. Diplomele de absolvire a facultăților din România erau recunoscute în țările lor”, își începe povestea Angela. „De regulă mulți dintre ei erau arabi și negri, foarte puțini aveau burse, iar o mare parte erau fii de oameni cu ceva stare în țările lor. Cursanții români erau studenți care intraseră la TCM, la subinginerii”, continuă ea. „Ei, parcă ieri s-au întâmplat toate astea. Aduceau (zic așa pentru că aproape toți se ocupau cu micul trafic)

țigări, blugi, cafea, prezervative, articole de îmbrăcăminte pentru femei și... tot felul de condimente. Ce să-ți spun, până atunci nici nu știam că existau condimente precum cardamon, ghimbir, coriandru, șofran sau curcuma. De la o negresă, parcă Zuleica o chema, am cumpărat timp de șase luni toate felurile de plante aromatice, dar și cuș-cuș. De atunci, pot spune că a devenit mâncarea mea preferată”. „Tot Zuleica mi-a spus toate aceste lucruri, condimente și îmbrăcăminte pe care le vindeau (țiți aduci aminte cum se spunea: «făceau bișniță») le aduceau în bagajele lor, iar cei care aveau rude la ambasada, pentru că aproape toți erau copii de oameni înstăriți, le transportau și acestea în valizele diplomatice, câte ceva: un blug, un cuș-cuș sau ceva condimente.”

Angela își aduce aminte că atunci și-a cumpărat, tot de la negresă, o cuș-cușieră în care și-a pregătit în toți anii aceia cuș-cuș, iar când s-a măritat și-a mutat cu tot cu vasul minunat pentru pregătirea preparatului pe care îl gătea așa cum o învățase Zuleica: cuș-cuș cu pui.

„Un piept de pui, sau pulpe, fără pielea, o lingură de ulei, o mână de prune uscate, o ceapă curățată și tăiată, două lingurițe de semințe de chimen, o cană de supă de pui, usturoi, ghimbir, o linguriță de scorțișoară, sare piper, verdeță, migdale prăjite, coriandru și, bineînțeles, cuș-cuș. Puiul se spală, se taie bucățele și se rumenește pe ambele părți. Se scoate și se pune într-un vas ceva mai mare (dacă nu aveți cuș-cușieră, un vas special pentru el), se presară prunele, se adaugă ceapa și semințele de chimen, și se gătește până încep semințele să emane miros. Se toarnă supa de pui, usturoiul, ghimbirul, sarea și piperul. Se lasă la fier, la foc mic, cam 3-4 ore. Separat, într-o tigaie, se toarnă două căni de lichid, se adaugă cuș-cușul, se amestecă, trebuie avut în vedere că se lipește, iar când este gata se dă la o parte. Când se servește, se presară cimbru și coriandru. Ce să-ți spun? Este delicios”, îmi spune Angelica. Da, sunt sigură că așa! „A, am uitat să-ți spun că am avut vasul de preparat cuș-cuș și după ce m-am măritat, iar când am

divorțat, m-am mutat și s-a spart. Mi-a părut neșus de rău după el. Era de-acum din familie! S-a spart o dată cu căsnicia mea.” De aproape zece ani, Angela predă limba engleză la un liceu din Spania. Și-a cumpărat un alt vas pentru prepararea cuș-cușului, este măritată pentru a doua oară și, de câte ori are ocazia, vine în România să-și viziteze părinții și prietenii. De fiecare dată, aduce pentru cei dragi, pe lângă multe alte cadouri, condimente, dar nu mai din cele care încă nu se găsec la noi, sau dacă se găsec încă sunt foarte scumpe.

Oricum, foarte mulți dintre noi, în 1989, nici nu știam ce e ala cardamon sau ghimbir, ne petreceam timpul liber la cozile interminabile pentru rație și ne mulțumeam cu cele câteva condimente pe care le aveam: sare, piper, usturoi etc. Și chiar dacă am fi avut condimente nu prea aveam cu ce să le gătim. Cu „minunatul” nostru parizer cu soia, care „se da” pe rație, în funcție de câți membri erau în familie, nu cred că ar fi mers, sau poate că da.

Maria BELU-BURTEA

PTAP-IST DE FRUNTE ȚARA NOASTRĂ A AVUT...

Încă nu-și cunoscuse viitorii colegi de trupă. Nici măcar nu-și dorea să devină cântăreț, ci actor. Iată ce-și amintește Viorică Șipoș, din longeviva dar recent destrămată trupă a trei Sud-Est, despre anul de grație 1989. „În luna martie tocmai mă mutasem cu familia din M. Kogălniceanu în Constanța. Pentru mine a fost o schimbare de anvergură, practic am trecut de la sat la oraș. Ca urmare, am început să mă consider mai răsărit, am dobândit și puțin tupeu, ce mai, mă credeam special nevoie mare. Putem să mâncăm batoane de pâine, covrigi, să beau iaurt la sticlă, parcă dădusem peste bunătăți cerești. În plus, făceam cunoștință și cu interminabilele cozi de la magazine. De la magazinele din Constanța, se-nțelege! De parcă asta era un pas înainte. Țin minte că erau cozi infernale, de ore

întregi, foarte lungi și plicticoase pentru un adolescent ca mine, de 15 ani. Nu era nici un fel de ordine, toată lumea era disperată să apuce ceva, la foamea și lipsurile care existau. Se buluceau peste tot femei, bătrâni, copii, era de fapt o îngrămădeală fără vreo sens anume, o situație tristă. Țin minte că, odată, am stat la o coadă până noaptea târziu și, în cele din urmă, ne-au chemat vecinii acasă că ne inundaserăm, iar pe carne tot nu am pus mâna.

Dar am apucat să mă și distrez pe atunci, cu toate restricțiile care existau. Cel mai mult îmi plăcea în tabere. Ni se organiza un program complet, eram plimbați pe munți, ni se dădea tot timpul pateu, pateu dimineața, cu ceai, pateu la prânz, pateu seara, la cină. Făceam careuri, unde în fiecare zi elevii neascultători

erau muștrați. Pentru ceilalți asta era o încântare deosebită. Întonam nemurimă cântece patriotice, făceam foc de tabără, vizitam peșteri, vâgăuni - era frumos.

Îmi amintesc cu plăcere și de zilele de duminică ale anului 1989. Atunci mergeam la cofetărie și ne imbuibam cu prăjituri. Erau, în general, bune și ieftine, dar în acel an parcă se mai diminuaseră cantitativ. Ne mai distram și la zile onomastice. Erau de obicei ținute acasă la sărbătorii în sufragerie, venea toată lumea și dansam grămadă acolo, o sticlă de vin ne ajungea la patru oameni! Ne descălțam, toată lumea purta ciorapi albi și sacouri. Ascultam casete cu muzică de contrabandă, era tare să ai muzică din străinătate. Cei mai „șmecheri” dețineau magnetofone, tăiau benzile și făceau mixaje, asta era maximul distracției pentru noi,

pe atunci. Prima oară într-o discotecă am ajuns după 1989.

În 1989 mi se pusese pata să devin actor. Prin urmare, l-am bărait pe tata la cap până când m-a dus la un curs de actorie ce se ținea la «Casa de Cultură a Sindicatelor Constanța». Aveam emoții și în aceiași timp eram foarte bucuros pentru că, eram eu sigur, voi deveni actor. Însă, când am ajuns la destinație, surpriză mare! Am găsit închis și un paznic de acolo i-a spus, mai pe ocolite, tatălui meu că venise un ordin de sus să se suspende toate cursurile. Se vedea că era foarte agitat, ne-a spus să venim altădată. Am fost foarte dezamăgit. În acea seară, când stăteam în fața blocului cu băieții, unul dintre ei mi-a spus să ascult Europa Liberă. Mi-a zis că era interzis să ascuți așa ceva. Evident că, auzind asta, din seara aceea am devenit, cum s-ar

zice, «client fidel» al acestui post. Îmi plăcea ce auzeam acolo, ascultam pentru prima oară adevărul, că lumea stă la cozi, că se moare de foame, că se dau pe cartela alimente precum pâinea, laptele, uleiul și salami, că aveam două ore de program tv pe zi. Ceea ce nu înțelegeam pe atunci era următorul fapt: Cum e posibil ca în alte țări să existe mai multe partide? La noi era unul și bun. M-am obișnuit repede să ascult seară de seară Europa Liberă, îmi plăcea foarte mult. De atunci am început să privesc cu alți ochi minciunile gogone care se difuzau prin jurnalele tv, unde se lăudau cu tonele de grâu la hectar.

Așa se face că am ascultat prima zi a Revoluției la Radio Europa Liberă. Se spunea că se trage în oameni, așa că eram speriat. De fapt toată lumea era panicată, nu mai umbra nimeni pe

străzi, era straniu, se vorbea de teroriști, de morți, ni se transmitea să stăm în casă, că altfel vom fi împușcați. Nu am ieșit, mi-era teamă, eram până la urmă doar un puști obișnuit să stea la cozi. Asta cu toate că, în urmă cu puțin timp, fusesem ales să devin PTAP-ist (Pregătirea Tineretului pentru Apărarea Patriei), mare onoare pentru perioada comunistă. M-au invitat de la ore alături de încă trei colegi, ne-au îmbrăcat din cap până-n picioare în albastru, apoi ne-au dat o pancartă mare să o ținem. Ne-au dus în piața Ovidiu să asistăm la o cuvântare susținută de niște tovarăși. Habar nu aveam cine erau aceștia sau de ce ne aflam acolo. Mă bucuram că scăpam de ore. Era, din câte se pare, o adunare, un miting. Țin minte că nu auzeam ce se spunea, sau mai bine zis nu mă interesa. Din când în când strigam URUA, URUA!

o dată cu mulțimea, apoi spuneam bancuri cu colegii și apoi iar URUA, URUA. A doua zi ne-au dat carnetele de PTAP-ști. Oricum, în acea perioadă pe mine mă pasiona actoria, și nu chestiunile de partid și de stat. Antecedentele în acest domeniu nu erau însă din cele mai feroce: în clasa a cincea, când am jucat într-o piesă cu un subiect destul de complicat, ceva în legătură cu partidul, am încurcat borcanele, m-am bălăbit pe scenă, iar piesa de teatru s-a scurtat. Profesora s-a «bucurat» mult, mai ales că era în sală și «cineva din jur», iar piesa pe care o jucam noi era una de «rezistență». De atunci nu m-a mai ales nimeni să joc în piese de teatru în liceu, iar cariera mea s-a terminat brusc... în glorie.

Însă în 1989 eram, datorită cooperării în PTAP, «fruntașul în albastru». (a consemnat Anca STĂNESCU)

Începea returul Diviziei A la fotbal, cu Dinamo și Steaua mergând cap la cap

Ca de fiecare dată în ultimii 25 de ani, cu excepțiile de la regulă numite Craiova (1991), Rapid (1999, 2003) și CFR Cluj (2008), returul Diviziei A la fotbal aducea în martie 1989 aceeași luptă pentru câștigarea titlului de campion, între Steaua și Dinamo. La jumătatea întrecerii, cele două echipe contabilizaseră un număr identic de puncte (35), fiind departajate doar prin prisma golaverajului, cu precizarea că acest criteriu funcționa pe atunci și ca factor de distanțare în ierarhia finală, iar victoriile erau recompensate doar cu două puncte.

De altfel, în ultimii ani de comunism, titlul se decidea într-o mare măsură în cele două partide directe dintre Steaua și Dinamo. Cluburile grele, cu echipe cert valoroase, cele două „mari” bucureștene se bucurau și de susținerea unor instituții pe măsură, respectiv Armata și Ministerul de Interne, acest suport asigurându-le liniștea până la meciurile directe, unde aproape de fiecare dată sâreau scântei.

La începutul lunii martie '89, Dinamo, aflat pe prima poziție a clasamentului, a plecat cu toate punctele de la Galați după o partidă în care ambele reușite ale „alb-roșilor” au fost marcate de Ioan Andone. Oarecum inedit, având în vedere că acesta evoluă ca fundaș central, Andone a marcat primul gol din postura de atacant sâda după o combinație pe ruta Mateuș – Cămătaru, ultimul pasându-i decisiv. Fostul internațional și-a îmbogățit ziua cu încă o reușită în chiar ultimul minut de joc, înscriind printr-un procedeu care îi era mult mai la îndemână, o lovitură de cap după o centrare a lui Iulian Mihăescu. Deși echipa sa își realizase scopul, Mircea Lucescu a fost atunci nemulțumit de foarte tânărul Florin Răducioiu, căruia i-a reproșat performanța indisciplinată tactică, golgeterul de mai târziu al naționalei sfârșind, de altfel, prin a fi înlocuit.

Evoluând pe propriul stadion, Steaua a plecat ca din tun, ridicându-zănd ASA Târgu-Mureș, formație care era deja condamnată la retrogradare, cu un scor de maidan (6-0). Dincolo de avalanșa de goluri, „militarii” au propus în acel meci două nume noi, respectiv Adrian Negru, proaspăt transferat de la UTA, și Petre Bunaciu. Deși a fost adus la echipă pe post de atacant, Negru avea să fie la un moment dat reprofilat pe post de fundaș central la marcaj, loc unde a dat multă satisfacție.

Înainte de începerea partidei, Victor Pițurcă a primit oficial vestea că a câștigat trofeul „Gheața de bronz”, clasându-se pe cea de-a treia poziție în topul marcatorilor europeni. Actualul selecționar al României avea să-și sărbătorească performanța printr-o nouă „dublă” în campionat, alături de acesta trecându-și numele pe lista marcatorilor Gică Hagi, tot prin două reușite, Ilie Dumitrescu, dar și nefericitul Matei, autor al unui autogol.

O partidă interesantă și reprezentativă pentru acele timpuri s-a consumat pe actualul Stadion „Florea Dumitrache” din complexul sportiv Dinamo, unde Victoria a întâlnit Universitatea Craiova. Pe o vreme de-a dreptul căinoasă, cu lapoviță și vânt, echipa Securității n-a avut pro-

Startul returului avea să-i aducă lui Victor Pițurcă trofeul „Gheața de Bronz” a Europei FOTO: Andrei Pandele

bleme majore în a-și asigura un succes, mai ales că arbitrul de centru de la acea partidă a fost clujeanul Mircea Salomir, tatăl viitorului de asemenea arbitru FIFA, Marian, care a sprijinit din plin eforturile trupei antrenate de Florin Halagian în a-i încăleca pe oțeni. Cu toate că gazdele au învins cu 2-0, ambele goluri fiind marcate de ex-dinamovistul Marian Damaschin, Craiova a lăsat o excelentă impresie. Cravașată pe margine de antrenorul-jucător Sorin Cârțu, Universitatea i-a aliniat atunci, printre alții, pe Gabi Boldic, Nicolae Zamfir, Pavel Badea, Silviu Cristescu, Gică Popescu,

Ștefan Stoica și Eugen Neagoe. Prin înfrângerea de la Pitești, Rapid avea să-și complice existența în prima divizie, giuleștenii ne-reușind să mai evadeze din zona retrogradării până la finele campionatului. În Trivale, feroviarilor n-au emis pretenții, având doar vreo două tentative de a ajunge în careul gazdelor, la care evoluau pe atunci Eduard, Costel Pană și Jean Vlădoiu. De partea cealaltă, Rapid se baza pe Leo Toader, Vicențiu Iorgulescu, Marian Rada, Goanți și Estinca, ultimul – posesor al unui șut de temut.

Drașoș STOICA

CLASAMENT

1. Dinamo	18	17	1	0	74-16	35
2. Steaua	18	17	1	0	69-15	35
3. Victoria	18	11	3	4	48-31	25
4. Inter	18	10	2	6	26-27	22
5. Corvinul	18	8	2	8	25-37	18
6. Flacăra	18	7	3	8	31-25	17
7. FC Olt	18	5	7	6	17-26	17
8. „U” Cluj	18	6	5	7	22-33	17
9. FC Bihor	18	6	4	8	20-20	16
10. FC Argeș	18	7	2	9	21-23	16
11. SC Bacău	18	7	1	10	34-34	15
12. FCM Brașov	18	6	3	9	30-33	15
13. Farul	18	6	2	10	15-23	14
14. Sportul	18	6	2	10	27-36	14
15. Univ. Craiova	18	5	4	9	27-39	14
16. Rapid	18	6	2	10	18-32	14
17. Oțelul	18	5	4	9	21-36	14
18. ASA	18	2	2	14	11-50	6

amintiri

tv 6 martie 1989

19:00 Telegazeta
19:25 Industria – programe prioritare. Creșterea rentabilității și beneficiului, a eficienței economice în general. Redactor Nicolae Dobrițoiu.
19:45 Știința pentru toți
Materii prime. Petrol din cărbune Fizică. Lumea cristalelor. Holografie. Biologie. Viața moluștelor gigant. Redactor Dana Popescu
20:10 Citori ai Epocii de Aur. Pe Valea Sebeșului. Redactor Horia Vasiloni
20:30 Tezaur folcloric. Permanențe

ale cântecului românesc: Sofia Vico-veanca. Redactor Marioara Murărescu
21:00 6 martie 1945 – moment de importanță istorică în epopeea revoluției și construcției socialiste. Documentar de Petre Niță
21:20 Din lumea capitalului. Documentar de Florin Mitu
21:35 Ce-ți doresc eu ție, dulce Românie. Versuri patriotice, revoluționare. Redactor Lucia Chirilă. Regia Silviu Jicman
21:50 Telegazeta
22:00 Închiderea programului

anunțuri

VÂNZĂRI
Pui Doberman, Dacia 1300 Break, fabricată 1982, șalupă aluminie.
Vând cadru motocicletă curse, trusă sculptură lemn, jachetă nărcă alb negru, Oltcit Club.
Vând planetare Glentzer noi, huse blană auto, arzător infraroșii, paltoane și îmbrăcăminte 46-48 damă și bărbătească 50-52; aparat diafilme cu diafilme, pahare vin și cupe șampanie cristal, serviciu masă Bavaria, radio Stassfurt.
Vând casă liberă la curte, lemne, garaj, zona Titulescu, posed auto-rițazie.
Magnetofon M. 2405, boxe tv. Sport Canada, osciloscop, aragaz și butelii voiaj, fotolii pat, măsuță și cuier forjate, haină piele 48, bărbătească și cizme box 42 noi.
Vând duble-six Micma, cutie rezonanță deosebită, doză mag-

netică Shaller.
Televizor Sport sigilat, radio VEF, pivoti Renault 16, haină piele 48, căciulă vidră, costume 48, diverse articole îmbrăcăminte.
CUMPĂRĂRI
Cumpăr Peugeot 504 Diesel, indiferent de starea tehnică.
Aprindere electronică deosebită nouă, ceas buzunar 3 capace. Vând Trabant excepțional, lustră petrol, ficher mare stejar, fotoaparatur Zenit.
Remorcă auto de bagaje sarcină 400 kg, perfectă stare. Vând cover mecanic 2,50 X 3,50, calculator TI 57, mobilă diversă.
Cumpăr butelie aragaz, tapiserii vechi și obiecte alamă, alpaca.
Cumpăr Trabant sau Lăstun.
Dubluradiocasetofon Sharp 777 nefolosit, documentație, boxe. Vând televizor Star, boxe 20W.

ACI RADIO EUROPA LIBERĂ!

Schimbări în Guvern

În cuvântarea ținută cu ocazia celei de-a 71-a aniversări a zilei sale de naștere, la începutul acestui an, președintele Nicolae Ceaușescu și-a exprimat profunda nemulțumire cu privire la performanțele slabe ale elitei comuniste românești. El a declarat că „problema fundamentală a României” e performanța scăzută. Dacă românii ar munci mai bine, a spus Ceaușescu, ar fi cu cel puțin doi sau trei ani mai avansați decât sunt acum. Remarcile lui Ceaușescu au legătură cu nevoia de oficiali de rang înalt care să aibă calificări profesionale mai bune și care să se „arată mai responsabili” în câmpul muncii. Se înțelege implicit că atitudinea indolentă la locul de muncă este de notorietate printre oficialii români și pare să reflecte lipsa de suport față de politicile proclamate ale partidului, în ciuda negațiilor oficialilor că nu așa ar sta lucrurile.

Într-adevăr, în România se caută permanent cadre mai bine calificate. Frecvențele demisii și rotiri ale oficialilor sunt doar rareori puse pe seama slabei performanțe. În cea mai mare parte a cazurilor, acești oficiali sunt doar „eliberați” din funcții fără o explicație. „Eliberați” este folosit pentru a nu fi nevoite să dea o explicație reală în fața opiniei publice. Este o ironie totuși că acești oficiali care sunt demisi pentru incompetență sunt de regăsit foarte des pe alte poziții după o perioadă de absență.

Cele mai recente schimbări, în februarie 1989, au fost făcute la Ministerul Industriei Constructoare de Mașini și la Consiliul Popular al Municipiului București și au afectat oficiali care s-au bucurat de pozițiile lor pentru foarte scurt timp.

Un nou ministru al Industriei Constructoare de Mașini

Ministerul Industriei Constructoare de Mașini a fost de curând vizat de un val de criticism foarte acut. În septembrie anul trecut (1988), Comitetul Politic Executiv s-a plâns de calitatea slabă a produselor fabricate sub egida sa, iar în octombrie (1988), Ceaușescu a criticat cu severitate eșecul acestuia de a îndeplini planul prevăzut, fapt care a cauzat o pierdere în lanț a investițiilor făcute în întreaga economie.

Ca urmare a acestor evaluări, se pare că ministrul Industriei Constructoare de Mașini, Alexandru Roșu, a fost „eliberat” din funcțiile sale și înlocuit cu Eugen Rădulescu la 4 februarie. Roșu și-a pierdut slujba după doar trei luni și jumătate (a fost numit la 16 noiembrie 1988). Scurta sa ascensiune sugerează că a eșuat în a realiza o rapidă și miraculoasă ameliorare a performanțelor industriei con-

structoare de mașini. Din moment ce totuși are 57 de ani, ar putea să mai prindă o poziție bună cândva în viitor.

Eugen Rădulescu, noul venit, a fost subordonatul lui Roșu din iulie 1986. Se pare că este un tehnocrat, așa că abordarea lui ar putea fi una mai degrabă profesională decât politică, la fel și promovarea. El ar putea aduce la minister o competență tehnică de care este foarte mare nevoie.

Este eliberat din funcție Secretarul General al Consiliului Popular al Municipiului București

Potrivit unei înștiințări oficiale, Secretarul general al Consiliului Popular al Municipiului București, Constantin Radu, a fost „eliberat” după doar opt luni de lucru și înlocuit de Barbu Petrescu. Constantin Radu deține, de asemenea, din oficiu puternica poziție de Prim Secretar al Comitetului Central al PCR al Municipiului București. Radu a fost anterior Secretar al CC al PCR (din 1984 până în 1987) și Vice Prim Ministru (din 1987 până în 1988). (Nu trebuie confundat cu Ion Radu, actualmente Vice Prim Ministru și anterior secretar al Comitetului Central.)

Constantin Radu a fost înlocuit după critici severe la adresa municipalității bucureștene, deși nu au fost făcute referiri nominale. Un articol din cotidianul România liberă s-a referit la incapacitatea municipalității de a „rezolva” problemele ridicate de cetățeni prin scrisori sau prin audiențe la oficialități, eșecul în îndeplinirea planului, proasta aprovizionare cu bunuri de consum și proasta administrare urbană. Barbu Petrescu, cel care îl înlocuiește pe Radu, va implini 64 de ani în octombrie anul acesta. Se zvoneste că ar fi rudă cu Elena Ceaușescu. Petrescu a fost anterior Vice Prim Ministru din aprilie până în noiembrie 1988.

Concluzie

Aceste schimbări nu ar trebui privite ca o reînnoire a segmentului oficialităților de rang înalt, ci mai degrabă ca încă un exemplu al schemei de înțeleș care abundă în frecvente numiri și destituiri și care maschează jocul politicii românești cu scaunele puterii.

Paul GAFTON

Radio Europa Liberă (München) – Raport al secției de cercetare, condus de dr. M. Shafir. Document din „Arhiva 1989”, Universitatea „Babeș-Bolyai”, Cluj-Napoca (Traducere de Eliza DUMITRESCU)

SUGESTII, SESIZĂRI, RECLAMAȚII

Păgubirea avutului obștesc

– Incorectitudinile și abuzurile severe sancționate. Într-o scrisoare primită la redacție, ca și în altele adresate unor foruri județene și centrale, se semnalau unele ilegalități și abateri grave la atelierul de mobilă din cadrul Unității forestiere de exploatare și transport Bocșa, săvârșite de Marin Olaru, maistrul, și Rozeta Moldovan, primitor-distribuitor. Comitetul județean Caraș-Severin al PCR, căruia redacția i-a trimis spre soluționare sesizarea, a dispus să se efectueze o verificare temeinică a faptelor relatate și să se ia măsurile corespunzătoare pentru înlăturarea și prevenirea neajunsurilor. Astfel, în timpul cercetării problemei sesizate în scrisori s-a discutat cu un număr mare de oameni ai muncii și membri de partid din cadrul UFET – Bocșa, concluziile desprinse fiind analizate atât la birourile organizațiilor de bază, cât și în cadrul adunărilor generale. Cu aceste prilejuri s-au stabi-

lit și măsurile necesare pentru îmbunătățirea întregii activități economice și politico-organizatorice, precum și pentru prevenirea săvârșirii unor abateri și ilegalități. Totodată, pentru încorectitudinea de care a dat dovadă, pentru prejudicierea avutului unității, falsificarea unor documente și folosirea abuzivă a unor muncitori din subordine la construirea casei proprietate personală, maistrul Olaru Marin a fost schimbat din funcție și exclus din rândurile membrilor de partid, hotărâre confirmată de secretariatul comitetului județean de partid. Tot pentru încorectitudine și lipsuri în gestiune a fost schimbată din funcția de primitor-distribuitor și sancționată pe linie de partid cu „vot de blam cu avertisment” și Rozeta Moldovan. Cei doi au fost obligați și la acoperirea pagubelor cauzate avutului obștesc.

George PĂRVAN
Șcințea, nr. 14.474 din 1989

Salve, doctore!

ORIZONTAL: 1) Dramaturg englez, cel mai important precursor al lui Shakespeare (Christopher: 1564-1593) care a semnat „Tragica istorie a doctorului Faust” – Prozator și publicist român (Simion) care în romanul „Cruza de timp” ne relatează cazul limitat al unui accident aflat pe masa de operație a chirurgului Sever Zvanewsky. 2) Din opera acestui scriitor român (Mircea; 1907-1986) menționăm, în contextul nostru tematic, nuvela „Cazul doctorului Honigberger: ... doctorului Gachet la Anvers” și-a intitulat Cezanne unul din tablourile sale expuse la prima expoziție a pictorilor impresionistiști. 3) Sorin Teodoru – Actriță de teatru și film austriacă întâlnită, alături de O.W. Fischer, pe genericul filmului

„Doctorul”, regizat de Rolf Thiethe (Nadja). 4) Partea lichidă a sângelui – Lichid gras, comestibil – Eugenia Sava. 5) Cetate legendară în Palestina – Sergiu Ganea – Miop (reg.). 6) Întreg, complet – „... doctor” este titlul unei opere comice într-un act, compusă după comedia omonimă de Moliere de Pascal Bontoiu (neart.). 7) Emilia Popa – „... de anatomie a doctorului Tulp” și-a intitulat Rembrandt unul din celebrele sale tablouri (neart.). 8) Componentă a ochiului – Localitate în Botswana. 9) Doctor și explorator arctic englez (1813-1893) – Sărfașit (reg.). – Virgil Leonte. 10) Poet, romancier și dramaturg francez, autorul romanului „Faptele și opiniile doctorului Faustrol, patafizician” (Alfred; 1873-1907) –

„Un medic se poate întâmpla să greșească, dar nu are dreptul să omită acel examen care i-ar fi permis să evite greșeala” consideră acest medic francez (Fernand; 1862-1929). 11) Autorul jurnalului publicat postum „Din carnetul unui medic de plasă”, text prin care demască moravurile timpului (George; 1884-1943) – Conștiința de sine (filozofie; pl.).

VERTICAL: 1) Actor german de teatru și film (Hannes) distribuit alături de Eva Barto, W. Rexer ș.a. în filmul „Doctorul din Stalingrad” – Jana Udrescu. 2) Sub semnătura acestui cineast german a rulat filmul „Romanul unui medic” (Jurgen von) – „Doctorul...” este titlul unuiu din portretele marelui pictor spaniol Goya. 3) Radu Ionașcu – Localitate în SUA – State. 4) Întins – Cunoscut dramaturg francez (1622-1673), semnatarul farselor „Medicul zburător” și „Doctor fără voie”. 5) Ură (inv.) – Pielea obrazului – Young Ralphe. 6) Din opera acestui prozator și sociolog englez (Herbert George; 1866-1946) am reținut romanul „Insula doctorului Moreau” – „... doctor Laurent” este titlul unui film aparținând lui J.P. Le Chanois (neart.). 7) Voinic – Andreas Warren. 8) Acei – defect de vedere corijat cu ajutorul oftalmologului. 9) Bătă, ciomag – „Scriitorii sunt într-un fel doctorii sufletelor, după cum orice medic are datoria de a fi un fel de...” considera medicul și scriitorul german Egon Friedell – Dorin Udrea. 10) Element al scheletului – Zeiță scandinavă meșteră în tainele vindecării, doctoriță printre Aseni – Roman de Mihail Sadoveanu din care aflăm de legătura tainică ee se stabilește între iacutul cu același nume și doctorul Melinte. 11) Regizor german de teatru și film, autorul peliculei „Domnișoara doctor” (Georg Wilhelm; 1885-1967) – Literator italian, semnatarul comediei „Doctorița cu pretenții” (Iacopo Angelo; 1673-1767).

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
2										
3										
4										
5										
6										
7										
8										
9										
10										
11										

Dicționar: ENAM, PIT, OUTE, RAE, ZAP, RAT, ODIU, EIR Revista Rebus, nr. 7/1989